

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	
ความเป็นมาของวรรณกรรมสำหรับเด็ก	1
วรรณกรรมสำหรับเด็กของประเทศตะวันตก	1
ก่อนมีการตีพิมพ์หนังสือ	1
นิทาน นิยายและเรื่องผจญภัย	
วรรณกรรมบนแผ่นไม้และวรรณกรรมกระดาษพับ	2
นิทานภาพ	4
หนังสือราคาถูกที่เร่ขาย	5
สมัยพิวริตันและเรื่องนรก สวรรค์	6
เทพนิยายและนิทานในประเทศฝรั่งเศส	8
หนังสือของจอห์น นิวเบอริ์ ในประเทศอังกฤษ	9
โรบินสัน ครูโซ	10
กัลลิเวอร์ เทรเวลล์	10
บทร้อยกรอง	11
ลัทธิคำสอนในฝรั่งเศส อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา	12
ยุคเริ่มต้นของหนังสือสมัยใหม่	13
เทพนิยายและนิทานพื้นบ้าน	13
เรื่องตลกขบขัน	14
เทพปกรณัม	15
เรื่องเหนือวิสัย	16
เรื่องจริง	19
วรรณกรรมสำหรับเด็กของประเทศไทย	23
จินตตามณี	23
หนังสือประถม ก กา	24
แบบสอนอ่าน	27
แบบเรียน	29
หนังสือสำหรับเด็ก	30

	หน้า
บทที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการและความสนใจของเด็ก	39
ความต้องการของเด็ก	39
ความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่	40
ความต้องการมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	40
ความต้องการมีความมั่นคงทางสังคม	41
ความต้องการที่จะให้ตัวเองมีคุณค่า	41
ความต้องการมีสุขภาพสมบูรณ์ สบายใจ	41
ความต้องการในการทำกิจการงาน สนุกสนานพักผ่อนหย่อนใจและสิ่งสุนทรีย์	41
ความต้องการอิสรภาพและเสรีภาพ	41
ความต้องการทางเพศ	41
ความสนใจ	42
ความสนใจที่เกิดขึ้นเอง	42
ความสนใจที่เกิดขึ้นโดยคนอื่นแนะนำชักจูง	42
ความสนใจที่เกิดขึ้นจากการกระทำตามผู้อื่น	42
ความสนใจที่เกิดเพราะการยกย่องของหมู่คณะหรือสังคม	42
ความสนใจที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมบังคับ	42
องค์ประกอบที่สำคัญซึ่งมีอิทธิพลต่อความสนใจในการอ่านของเด็ก	43
อายุและเพศ	43
อายุสมอง	44
รูปร่างและขนาดหนังสือ	44
สิ่งแวดล้อม	44
ความสนใจในการอ่านตามระดับอายุและชั้นเรียน	46
วัยก่อนเข้าโรงเรียน-ชั้นอนุบาล	46
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2	47
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4	48
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6	49
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	50
สิ่งกระตุ้นให้เด็กอยากอ่านหนังสือ	51
ความเหงา	52

	หน้า
ความอยากรู้อยากเห็น	52
เพื่อชดเชยสิ่งที่ขาด	52
คำถามท้ายบท	53
บทที่ 2	
หลักเกณฑ์การเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็กที่เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพของเด็ก	55
ความรู้และความเข้าใจเด็ก	55
การเขียนเรื่องเพื่อให้เด็กฟัง	56
การเขียนเรื่องเพื่อให้เด็กอ่าน	56
ประเภทของวรรณกรรมสำหรับเด็กที่นำมาเขียน	57
นิทานภาพ	57
บทเพลงสำหรับเด็ก	57
วรรณกรรมดั้งเดิม	57
บันเทิงคดีประเภทสมจริง	58
บันเทิงคดีประเภทชีวประวัติและประวัติศาสตร์	58
เรื่องเหนือวิสัยและเรื่องขบขัน	58
ร้อยกรอง	58
เรื่องให้ความรู้	58
เรื่องที่สร้างความสนใจเป็นพิเศษ	58
เค้าโครงการเขียน	58
การใช้ภาษาในการเขียน	60
ส่วนประกอบของวรรณกรรมสำหรับเด็ก	100
เนื้อเรื่อง	100
โครงเรื่อง	100
เหตุการณ์ในเรื่อง	101
ตัวละคร	101
ฉาก	101
บทสนทนา	102
การสอดแทรกจริยธรรม คุณธรรมและค่านิยมในวรรณกรรมสำหรับเด็ก	102
คำถามท้ายบท	104

	หน้า
บทที่ 3 นิทานภาพ	107
นิทานภาพ	107
หนังสือภาพ	107
หนังสือนิทานภาพ	107
เนื้อเรื่องของนิทานภาพ	107
เรื่องเกี่ยวกับครอบครัว	107
เรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน	108
เรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมและคุณธรรม	108
เรื่องเกี่ยวกับอากาศและฤดูกาล	108
เรื่องเกี่ยวกับสัตว์	108
เรื่องขบขัน	108
เรื่องเหนือวิสัย	108
เรื่องวรรณกรรมดั้งเดิม	108
ภาพประกอบในหนังสือนิทานภาพ	109
ข้อควรระวัง	109
ตัวอย่างที่ 1 เรื่องเกี่ยวกับสัตว์	111
ตัวอย่างที่ 2 เรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน	139
คำถามท้ายบท	155
บทที่ 4 บทเพลงสำหรับเด็ก	157
เพลงกล่อมเด็ก	157
เกี่ยวกับสัตว์	157
เกี่ยวกับนิทานและวรรณคดี	158
เกี่ยวกับธรรมชาติ	159
เกี่ยวกับครอบครัว	160
เกี่ยวกับความเชื่อ	160
เกี่ยวกับสิ่งเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ	161
เพลงปลอบเด็ก	162
เกี่ยวกับธรรมชาติของสัตว์	162
เกี่ยวกับธรรมชาติ	162

	หน้า
เกี่ยวกับเด็กงอแงหรือหกล้ม	162
เกี่ยวกับการล้อเลียนของเด็ก	162
เพลงประกอบการเล่นของเด็ก	163
เพลงร้องสำหรับเด็ก	164
ตัวอย่างที่ 1 เพลงกล่อมเด็ก	167
ตัวอย่างที่ 2 เพลงปลอบเด็ก	171
ตัวอย่างที่ 3 เพลงประกอบการเล่นของเด็ก	175
ตัวอย่างที่ 4 เพลงร้องสำหรับเด็ก	179
คำถามท้ายบท	184
บทที่ 5 วรรณกรรมดั้งเดิม	185
นิทานพื้นบ้าน	185
ชนิดของนิทานพื้นบ้าน	185
นิทานประเภทเล่าซ้ำหรือนิทานไม่รู้จบ	185
นิทานสัตว์พูดได้	185
นิทานตลกขบขัน	186
นิทานอธิบายเหตุ	186
นิทานเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนา	186
นิทานรักโศกผจญภัย	186
นิทานเกี่ยวกับไสยศาสตร์เวทมนตร์	186
นิทานเรื่องสมจริง	186
นิทานสอนคติธรรม	186
นิทานวีรบุรุษ	187
เทพปกรณัม	187
ชนิดของเทพปกรณัม	187
เทพเจ้าแห่งธรรมชาติ	187
เทพเจ้าที่เป็นวีรบุรุษ	187
เทพเจ้าที่ลงโทษมนุษย์	187
ความสัมพันธ์ระหว่างเทพเจ้า	187
นิทานชาดก	188

	หน้า
นิบาตชาดก	188
ปัญญาชาดก	188
ตัวอย่างที่ 1 นิทานพื้นบ้าน	191
ตัวอย่างที่ 2 นิทานอีสป	213
ตัวอย่างที่ 3 นิทานชาดก	219
คำถามท้ายบท	229
บทที่ 6 บันทึกคดีประเภทสมจริง	231
การเป็นที่ยอมรับในฐานะเป็นบุคคลหนึ่งของสังคม	231
การยอมรับในครอบครัว	231
การยอมรับในหมู่มิตรสหาย	232
การยอมรับในสังคม	233
ปัญหาต่าง ๆ ตามสภาพของมนุษย์	234
ความพิการทางร่างกาย	234
ความยากจน	234
สงคราม	235
ความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม	236
ความอ้างว้างวิ้าเหว่	236
ความตาย	237
วุฒิภาวะ	237
พัฒนาการตามระดับวัย	237
การตัดสินใจ	238
ตัวอย่างที่ 1 เรื่องเกี่ยวกับการยอมรับในสังคม	241
ตัวอย่างที่ 2 เรื่องเกี่ยวกับปัญหาความยากจน	257
ตัวอย่างที่ 3 เรื่องเกี่ยวกับยาเสพติด	281
คำถามท้ายบท	290
บทที่ 7 บันทึกคดีประเภทชีวประวัติและประวัติศาสตร์	291
บันทึกคดีประเภทชีวประวัติ	291
เกณฑ์การเขียนเรื่องชีวประวัติสำหรับเด็ก	292
การเลือกเรื่องเขียน	292

	หน้า
บทบาทของตัวละคร	292
ท่วงทำนองการเขียน	292
แก่นของเรื่อง	293
บันเทิงคดีประเภทประวัติศาสตร์	293
เกณฑ์การเขียนบันเทิงคดีประเภทประวัติศาสตร์สำหรับเด็ก	293
เรื่องก่อนประวัติศาสตร์	293
เรื่องประวัติศาสตร์ยุคโบราณ	294
เรื่องประวัติศาสตร์ยุคใหม่	294
ข้อควรคำนึงถึงในการเขียนเรื่องเกี่ยวกับชีวประวัติและประวัติศาสตร์	294
ตัวอย่างที่ 1 เรื่องเกี่ยวกับชีวประวัติ	297
ตัวอย่างที่ 2 เรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์	313
คำถามท้ายบท	332
บทที่ 8 เรื่องเหนือวิสัยและเรื่องขบขัน	333
เทพนิยาย	333
นิทานโกหก	333
เรื่องเหนือวิสัยสมัยใหม่	334
ความมหัศจรรย์ของโลก	334
อาณาจักรในจินตนาการ	334
เรื่องเหนือวิสัยเกี่ยวกับสัตว์	335
โลกของเครื่องเล่นและตุ๊กตา	335
โลกคนแคระ	335
เรื่องเหลือเชื่อเกี่ยวกับการบิน	335
อำนาจลึกลับ	336
การเอาชนะวิญญูณชั่วร้าย	336
เรื่องเกี่ยวกับกาลเวลา	336
บันเทิงคดีประเภทวิทยาศาสตร์	336
เรื่องขบขัน	337
ตัวละครที่แปลกและน่าขบขัน	338
ตัวละครที่เป็นสัตว์และให้ความขบขัน	338

	หน้า
ความขบขันในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประจำวัน	33%
ตัวอย่างที่ 1 เรื่องเหนื่อวิสัย	341
ตัวอย่างที่ 2 เรื่องตลกขบขันซึ่งเกี่ยวกับชีวิต	367
คำถามท้ายบท	374
บทที่ 9 ร้อยกรองสำหรับเด็ก	375
กาพย์	375
กาพย์ยานี	375
กาพย์ฉบัง	376
กาพย์สุรางคนางค์	377
กลอน	377
กลอนหก	378
กลอนแปด	378
เนื้อเรื่องของร้อยกรองสำหรับเด็ก	379
ครอบครัวและตัวเด็ก	379
บุคคลอื่นที่เด็กสนใจ	379
เหตุการณ์ประจำวัน	379
อากาศและฤดูกาล	379
สัตว์ต่าง ๆ	380
เรื่องเหนื่อวิสัยและความเชื่อ	380
เรื่องขบขัน	380
การผจญภัยและความสำเร็จ	380
ความงามและความฉลาด	380
สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม	380
ตัวอย่างที่ 1 บทร้อยกรองประเภทกาพย์	383
ตัวอย่างที่ 2 บทร้อยกรองประเภทกลอน	399
คำถามท้ายบท	410
บทที่ 10 เรื่องให้ความรู้	417
เรื่องให้ความรู้	417
เรื่องสรุปความคิดรวบยอด	417

	หน้า
หนังสือภาพและนิทานภาพ	417
หนังสือเฉพาะเรื่อง	418
ชีวิตสัตว์โลก	418
การทดลองและกิจกรรม	418
เอกสารและบันทึกประจำวัน	418
เรื่องทางภูมิศาสตร์	418
สารานุกรม	418
ข้อควรพิจารณาสำหรับหนังสือให้ความรู้	418
ความถูกต้องและเชื่อถือได้	418
เนื้อเรื่อง	420
ตัวอย่างที่ 1 หนังสือเฉพาะเรื่อง	421
ตัวอย่างที่ 2 เรื่องทางภูมิศาสตร์	431
คำถามท้ายบท	438
บทที่ 11 เรื่องที่เราควมสนใจเป็นพิเศษ	439
เรื่องเกี่ยวกับสัตว์	439
ชีวิตสัตว์โลก	440
เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสัตว์	440
เรื่องเกี่ยวกับม้า	440
เรื่องเกี่ยวกับสุนัข	441
เรื่องลึกลับ	441
เรื่องลึกลับที่ใช้แก่นของเรื่องเป็นสำคัญ	441
เรื่องลึกลับที่เป็นเรื่องเหนือวิสัย	441
เรื่องลึกลับในบันเทิงคดีประเภทประวัติศาสตร์	441
เรื่องลึกลับในบันเทิงคดีประเภทสมจริง	441
เรื่องเกี่ยวกับกีฬา	441
การกีฬาในบันเทิงคดี	442
ชีวประวัติ	442
เรื่องให้ความรู้เกี่ยวกับกีฬา	442
เรื่องผจญภัย	442

	หน้า
ตัวอย่างที่ 1 เรื่องเกี่ยวกับสัตว์	445
ตัวอย่างที่ 2 เรื่องลึกลับ	473
คำถามท้ายบท	480
บรรณานุกรม	481